

Παυλίνα Μάρβιν*

Φεϊρούζ, καημέ μου Φεϊρούζ / έμαθα πάντοτε να δίνω / όσα δεν έδωσε κανείς: Το πνεύμα του δώρου ως κατεξοχήν πραγμάτωση εξέγερσης στον καπιταλισμό τον εξηνταβελόνη

Το μικρό μου κείμενο ξεκινά με στίχους του Θανάση Παπακωνσταντίνου από το τραγούδι «Φεϊρούζ», για να υποστηρίξει την έννοια του δώρου ως μια από τις μοναδικές ελπίδες αντίστασης και ως πράξη εξέγερσης καθαυτής, ενάντια στην αδίστακτα υπολογιστική κοινωνία που μεθοδικά και με σταθερότητα οικοδομεί το μονοπώλιο του καπιταλιστικού τρόπου ζωής μας. Χρειάστηκε να καταφύγω στο θεμελιώδες έργο του Γάλλου εθνολόγου Μαρσέλ Μως 'Το δώρο - Μορφές και λειτουργίες της ανταλλαγής', για να μπορέσω να διευκρινίσω πως δεν αναφέρομαι στο δώρο ως «είδος συστήματος ανταλλαγής ή μάλλον προσφοράς δώρων, τα οποία έπρεπε αργότερα να ανταλλάξουν ή να ανταποδώσουν» οι άνθρωποι, δεν αναφέρομαι στην ελεημοσύνη, στην αντιπαροχή, στην πίστωση, στην υποχρέωση προσφοράς. Αναφέρομαι στην βαθιά μου πεποίθηση πως το να τερματίσουμε θετικά τη συνθήκη της ολικής παροχής, το να πιστέψουμε στην εξέγερση που συνιστά το δώρο, αυτό που στα έθιμα των Μαορί κατά τον Μως είναι ο δεσμός που δημιουργείται ανάμεσα σε ψυχές, αυτό που συμβαίνει όταν προσφέροντας κάτι προσφέρεις ένα κομμάτι από τον εαυτό σου, αυτό που η γιαγιά μου το έλεγε «δίνει και το βρακί της», αυτό που γράφει ο Σείμους Χήνυ στο ποίημά του «Ο Άγιος Κέβιν και το μαυροπούλι», πως «τώρα, πρέπει να κρατά το χέρι του/ σαν κλαδί έξω στον ήλιο και τη βροχή για βδομάδες/ ώσπου να εκκολαφθούν οι νεοσσοί και ν' αποκτήσουν φτέρωμα και να πετάξουν(...). Μόνος και αντικαθρεφτιζόμενος καθαρά στο βαθύ ποτάμι της Αγάπης» (...), αυτό, λοιπόν, που θα μπορούσε να οριστεί και ως η προσφορά στα όρια της σπατάλης δυνάμεων, η σπατάλη ως απάντηση στην οικονομία, η γενναιοδωρία ως τελετουργία ομορφιάς, η ανοικονόμητη κοινωνία του δώρου ως αλληλεγγύη, αυτό που σημειώνει η αδελφή μου, Νάντη Χατζηγεωργίου, διαβάζοντας μαζί μου τον Μως, πως «κάθε ξόδεμα που διαφεύγει από την υπολογιστική συναλλαγή, υπαίνει την διαλεκτική μιας χαμένης αμοιβαιότητας του παρελθόντος με την λύτρωση του μέλλοντος», εμείς, μια ακόμη χαμένη γενιά ανάμεσα στην ροζ φούσκα της ευμάρειας και στο σύστημα αλληπάλληλων οικονομικών κρίσεων που δεν είναι παρά κρίσεις αξιών, στο δώρο πιστεύω, Φεϊρούζ, πως πρέπει να ρίξουμε τα λεφτά μας.

* Συγγραφέας